

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 9

БИЛТЕН

СЕПТЕМБАР 2015

САДРЖАЈ

1.	Припрема складишта за кукуруз- <i>Дипл.инж.Сандра Милетаковић</i>	3
2.	Сточни грашак и грахорица- <i>Дипл.инж.Радојка Николић</i>	3
3.	Специфични услови за коришћење средстава из ИПАРД фондова (воће и поврће)- <i>Дипл.инж. Зоран Старица</i>	5
4.	Одређивање момента бербе грозђа - <i>Дипл.инж. Радомир Бушатовић</i>	6
5.	Доминантне цене воћа и поврћа (кванташке пијаце).....	7
6.	Доминантне цене живе стоке (сточне пијаце).....	8

ЗАШТИТА БИЉА

ПРИПРЕМА СКЛАДИШТА ЗА КУКУРУЗ

У наредном периоду на подручју расинског округа, предстоји берба кукуруза. Обавештавамо пољопривредне произвођаче да пре уношења кукуруза, односно лагеровања, треба припремити складишни простор за кукуруз. Кукуруз се обично лагерује у силосима, таванима, магацинима и другим складиштима.

Напред наведена складишта треба прво испразнити и то тако што ћемо одстранити прошлогодишње остатке лагерованог кукуруза. После овог механичког чишћења складишта, изводи се „хемијско чишћење“ тј. влажна дезинсекција којом се врши уништавање присутних штеточина – инсеката који су заостали на разним местима складишта.

За ову намену, односно третирање складишта, препоручујемо један од инсектицида:

- На бази **MALATION-a** препарати су: **ETIOL SPECIJAL**, **DASTICID SPECIJAL** и други. Они се примењују у концентрацији 0,3% и то два дана пре уношења кукуруза.
- На бази **PIRIMIFOS-METIL-a** препарат је **ACTELIC 50 EC** који се примењује у количини од 0,75-1,5 ml на m² површине складишта и то два дана пре уношења кукуруза.

ОПШТЕ УПОЗОРЕЊЕ: Пољопривредним произвођачима се препоручује да се придржавају упутстава о примени инсектицида уз мере предострожности о заштити људског здравља, као и животне и радне средине.

Сандра Милетаковић, дипл.инж.

РАТАРСТВО

СТОЧНИ ГРАШАК И ГРАХОРИЦА

Дуготрајна суша и високе температуре деловале су неповољно на кукуруз, луцерку и остале крмне културе тако да је принос ових култура веома смањен па ће бити недовољно сточне хране за гајене животиње пре свега краве музаре. Из тих разлога препоручујемо произвођачима сетву озимог грашка и грахорице, култура које подносе добро неповољне услове и вегетација им се завршава већ крајем маја када још увек нису високе температуре.

Озими грашак

Озими грашак је доста скроман у захтевима, клија већ на два до четири степена, а ниче када је температура земљишта од пет до шест степени. Ова култура може да издржи мраз од 14 до 20

степени.Најбоље се развија када температура порасте до 16 –18 степени.Високе температуре и сув ваздух у цветању му не одговарају.

Озимим грашак у јесен порасте до 10 цм , полегне под снегом, презими и у рано пролеће крене да расте.У време цветања и у оплодни му је потребно доста влаге.Најбољи предусеви за грашак су житарице, сунцокрет, рани кукуруз.После грашка у земљишту остаје пуно азота тако да је он одличан предусев за кукуруз, поврће, житарице .Основна обрада изводи се на 25 цм .Предсетвена припрема изводи се сетвоспремачом којим треба ситно да се обради слој од 8 – 10 цм и да се добро поравна.

За постизање раста и развоја користи се минерална ђубрива (НПК) Ова ђубрива се примењују предсетвено.Озимим грашак се сеје од 15 до 25 септембра.Грашак се сеје , за добијање зелене масе , густо са употребом семена око 150 кг/ха.У густом склопу , за зелену масу , грашак се сеје на међуредни размак од 14- 16 цм.Семе се полаже на 4 – 5 цм дубине а затим се поваља глатким ваљком како би семе равномерно никло.Грашак треба сејати у смеши са овсем, ражи или јечмом.Користи се око 30 кг /ха ових житарица које представљају потпорни усев и не треба повећавати количину семена.

Приноси зелене масе у оваквој смеши су од 30 до 50 т/ха.

Коришћење :Озимим крмним грашак доспева у мају.За **зелену масу** и **сено** се користи кад формира прве махуне. Ако се гаји у смеши са ражи коси се пре класања јер јој је квалитет лошији и стока неби јела зелену масу.Са овсем нема таквих проблема јер не престарева брзо.Зелена маса за **силажу** коси се касније јер маса треба да садржи више суве материје.То је у време кад грашак оформи две трећине махуна, а искласали усев мало и огруби (за силажу то не смета).

Озима грахорица

Грахорица се гаји на сличан начин као и крмни грашак.Благотворно делује на земљиште подиже му плодност и сузбија раст корова.

Издржава голомразицу од 10 до 15 а под снегом и до 20 степени испод нуле.У плодореду долази после пшенице.Основну обраду обавити на 25 цм а предсетвену припрему обавити плитко а земљиште мора бити уситњено и поравнато, пошто је семе ситно.

Ова култура се сеје у смешама , зато што без потпорних усева полеже.За сетву је потребно 125 кг/ха грахорице и 35 кг семена овса.Обично се грахорица сеје уздуж а потпорну усев попреко.Дубина сетве је 4 – 6 цм.После сетве треба поваљати земљиште да семе брже исклијав и ниске.

Приноси зелене масе смеше грахорице са житима креће се од 30 – 40 т/ха.

Коришћење : Грахорица се користи као зелена маса за исхрану говеда, оваца и свиња.Може да се силира нарочита смеша са овсем.За сено се ретко користи.Може се користити за пашу.После паше грахорица се регенерише, па се може обезбедити још једна испаша.

Озима грахорица доспева око 10 до 15 маја.Период коришћења смеша траје око 12 дана, зато што стока неће да једу крму када потпорни усев искласа и огруби, нарочито кад је у питању раж. За припремање сена од смеше грахорице с овсем масу треба косити чим потпорни усев почне да класа.За силирање је најбоље скинути усев када грахорица образује доста махуна, а потпорни усев још не процвета.

Радојка Николић Дипл.инж

**Специфични услови за коришћење средстава из ИПАРД фондова
За производњу воћа и поврћа**

Крајњи корисници, ових средстава, су пољопривредни произвођачи или групе произвођача који су уписани у регистар пољопривредних произвођача и то:

- Физичка лица или
- Правна лица, са мање од 25 % јавног капитала или гласачких права у поседу органа власти. Корисници треба да докажу да немају неизмирене порезе или обавезе за социјално осигурање, нити било које друге неизмирене обавезе према држави у тренутку подношења пријаве. Да имају потписану изјаву да нису аплицирали за исто улагање код других ЕУ или државних фондова.

Предмет инвестиције мора да испуњава одговарајуће стандарде ЕУ у погледу заштите животне средине и добробити животиња.

За инвестиције преко 50.000 ЕУР-а неопходан је комплетан бизнис план у складу са формом припремљеном од стране ИПАРД Агенције.

За инвестиције испод 50.000 ЕУР-а потребна је поједностављена верзија бизнис плана.

Корисник је у обавези да у периоду од 5 година, након коначне исплате користи инвестицију у сврху за коју је намењена, без суштинских измена.

Корисници треба да докажу своја искуства и знања из пољопривреде (завршена средња пољопривредна школа, искуство у пољопривреди од најмање три године, завршен факултет..)

Корисници могу да буду пољопривредна газдинства која обрађују најмање **2-20 ха површина под јагодичастим воћем или 5-100 ха другог воћа, као и за 500-10.000 м² пластеника/стакленика или 0,5 – 50 ха отвореног простора за производњу поврћа** и то за :

- Куповину трактора (до 100 KW), машина и опреме.

- Изградњу/проширење/реновирање/ модернизацију пластеника и стакленика за производњу воћа, поврћа, цвећа и расада,

- Изградњу/реконструкцију и набавку опреме за објекте за складиштење воћа, поврћа, укључујући и УЛО хладњаче.

- Инвестиције у системе за заштиту воћњака од града и системе за наводњавање.

Износ **повраћаја** уложених средстава је од **50-70 %**

Дипл.инж АЕ Зоран Старицац

ОДРЕЂИВАЊЕ МОМЕНТА БЕРБЕ ГРОЖЂА

Ради утврђивања правилног момента бербе утврђује се зрелост грожђа. Разликујемо три фазе или зрелости: пуну зрелост, физиолошку зрелост и технолошку зрелост. За утврђивање зрелости грожђа користите се следеће методе:

- органолептичка
- физичка
- хемиска

Степен зрелости одређује се органолептичком методом на основу фенолошког опажања тј. визуелне оцене зрелости према спољашњем изгледу и укусу грожђа. Према овој методи пожељно је следеће: укус грожђа у пуној зрелости је слadak и хармоничан, сок лепљив, боја бобица и укус су карактеристични за сорту, бобице се лако одвајају од петелки.

Мана ове методе је непоузданост тако да се најчешће користи физичка метода утврђивања степена зрелости. Предност ове методе поред тога што је поузданија огледа се и у брзини тј. краћем временском интервалу које је потребно да би се одредио садржај шећера у шири. У ту сврху користе се рефрактометри и широмери. Код рефрактометра, на скали се поред садржаја шећера обично може прочитати и потенцијални ниво алкохола.

Хемиске методе су најтачније али је за њихову примену потребно доста времена и хемикалија. До пуне зрелости грожђа долази онда када се на крају фазе сазревања установи да се у два узастопна мерења у размаку од два до три дана шећер у грожђу више не повећава а садржај киселина не смањује.

Стоно грожђе је намењено потрошњи у свежем стању и поред одговарајуће количине шећера и киселина пожељно је да има леп спољашњи изглед и мирис. Бербу стоног грожђа ускладити у два и више наврата у циљу добијања што бољег квалитета. Одсецање гроздова обавити пажљиво, маказама или ножем држећи гроздове за петелку.

Грожђе намењено производњи вина бере се у фази тзв. технолошке зрелости.

Винске сорте се беру када је садржај шећера и киселина одговарајући за постизање одређеног квалитета шире и вина. Винске сорте за квалитетна и врхунска црна вина која имају обиље обојених материја у соку или покожици, специфичан укус и и мирис пожељно је да садрже у соку 18-21% шећера и 6-8g/l киселина. Код сората за десертна црна вина пожељан је садржај 22-23% шећера и 6-8g/l киселина. Винске сорте за производњу белих вина треба да садрже 18-20% шећера и 6-8g/l киселина, док однос код десертних белих вина треба да је 22-23% шећера и 6-9g/l киселина. Берба винских сората грожђа обавља се у једном наврату, при чему сваку сорту треба брати посебно. У нашим условима берба винског грожђа обавља се ручно док у више развијеним виноградарским реонима винско грожђе се бере механизовано.

Не сме се занемарити да почетак бербе умногоме зависи од сорте грожђа, подручја на коме се гаји винова лоза и временских прилика током сазревања. Треба се потрудити да се берба грожђа обавља по лепом и сувом времену, гроздови не смеју имати механичких оштећења нити смеју бити нападнути плеснима и штеточинама.

**Cene voća i povrća - kvantaške pijace u Srbiji
za period 24. - 30.8.2015. godine**

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Banana (Banana)	115	110			
Breskva (Peach)	70	60	55		
Grožđe belo-ostale (Grape wite-other)	70	95			
Grožđe crno-ostale (Grape black-other)	80	80			
Jabuka-Ajdared (Apples-Idared)	50	100	55		
Jabuka-Z. delišes (Apples-G.delishes)	55				
Jabuka-ostale (Apples-other)	50	50			
Kruška (Pear)	60	70	70		
Kupina (Blackberry)	250				
Limun (Lemon)	250	250	240		
Malina (Raspberry)	350				
Nektarina (Nectarine)	75	60	60		
Orah (Walnut)	1200				
Pomorandža (Orange)	170	125			
Šljiva (Plum)	40	40	40		

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Boranija-žuta (String beans yellow)	110		110		
Brokoli (Broccoli)	200				
Dinja (Melon)	50		50		
Karfiol (Cauliflower)	130	85			
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	35		40		
Krompir (Potato)	30	25	23		
Kupus (Cabbage)	23	10	14		
Lubenica (Watermelon)	30		30		
Luk beli (Garlic)	200		200		
Luk-crni (Onion)	25	30	30		
Paprika-babura (Pepper-babura)	60	40			
Paprika-šilja (Pepper-silja)	55	50			
Paradajz (Tomato)	35	25	23		
Pasulj-beli (Beans white)	200		200		
Patlidžan (Eggplant)	35	30			
Tikvice (Zucchini)	25	30	23		
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50				
Šargarepa (Carrot)	35	30	40		

